

resik, meg is találják egymást." Mivel erkölcsi tételek bizonyítgatása gyanós útleveél költői oktatás számára, sietünk a megjegyzéssel, hogy ez az erkölcsi tanulságot magában foglaló mondat csak a regény legeslegvégén szerepel, egyébként azonban a feldolgozásban magában, a cselekmény bonyolításában és az alakok megrajzolásában nyoma sincs a művészietlen célzatosságnak. A történet nagyjában arról szól hogy Krasznabecs „törvényes“ cserkészcsapata a nagy vakációban harcbackeveredik az „Alkapon szabadcsapatba“ tömörült lázadókkal, úgynevezett „vad“ cserkészekkel és hosszan elhúzódó, változatos küzdelmet vív vele a „szabadok“ lefűléléiséig és megbékéléséig. A harcot, kalandot szerető diákolvasónak bőven van része izgalmakban, a futballozás miatti összekapástól kezdve, a pajtások kölcsönös elrablásán, éjjeli támadáson, megzavart tábori tűzön keresztül az ellenfél leigázásáig — de a diákélet természetes keretei közt! A cselekmény felépítésében és az alakok megformálásában semmi erőszakoltság nincs és ezzel a kis regénnyel olyan könyvet kap a diák a kezébe, amely az ő legmindennapibb, legreálisabb életének kérdéseire és figuráihoz kapcsolódik. Külön érdeme a könyvnek ízes, magvas és romlatlan magyar nyelve, úgy hogy a nyelvvédelem szolgálatában is hathatós eszköznek fog bizonyulni.

Vajtai István.

Mátray Ferenc: Kis diákok—nagy diákok. (Szeged 1938. 160 lap. Szerző kiadása.)

Egy melegsívű, megértőlelkű nevelő könyve a Kis diákok—nagy diákok. Csak akiben ennyi megértő szeretet és jószág van, csak az tud behatolni abba a kifelé zárt, szigorúan őrzött diáklélek világba, csak az előtt tárulnak fel a lelkek igaz őszinteséggel. Mátray megfigyel, emlékeket gyűjt és most egy munkás tanárélet delén túl, felidézi a régi kisdiaákat, nagydiáákat. Egy-egy kis novellában vagy karcolatban elénk varázsolja a hervadó eszményi lelkű Kajtor Pált, a szorgalmas Baracs Istvánt, a gyámoltalanság áldozatául esett Lindis Gézá, a durva és garázda Csökét, Gyarak Pistát, Erney Tibort, Kónya Gazsit, a becsületéért életét áldozó maturandus Balogh Józst és még sok-sok másnak derűs vagy megható képét. Az erkölcsös nevelő éles megfigyelőkészségével rámutat azonban arra, hogy a kis bontakozó életek, a kamaszok és felnőttek társadalmában egyformán kell bűnhődni a ballépésért, hibáért, bűnért. A kisvárosnak mindenért a tanárt és az iskolát hibáztató elfogultsága is megmutatkozik ezekben a kis karcolatokban. Épen ezek miatt talán mégjobban érezzük azt a minden kicsinyeskedésen túlemelkedő nevelői lelkét, mely aggodó szeretettel kíséri végig útján a kis neveltet, míg a Pistukából Pista, majd állásban elhelyezkedő István lesz. Mi nevelők olvassuk el szívesen nevelőtársunk meleghangú írását és adjuk neveltjeink, a kis diákok—nagy diákok kezébe.

Téglás J. Béla dr.

LAPSZEMLE

Kereskedelmi Szakoktatás 1937-38. évf. 1-10. száma.

Dr. Györgydeák Jenő: Csak egy idegen nyelvet a felső kereskedelmi iskolákkal
A felső kereskedelmi iskolának a modern nyelvek tanításában a középiskolától e téren célja van. Az eredmény azonban nincs arányban az erőfeszítéssel, jórészt elszomorító. Okai: 1) a két idegen nyelv, holott a tanuló eggyel is alig tud megbirkózni;

2) az osztályok túlszűfolttsága; 3) a gyenge előképzettség. Györgydeák egyik óhaja: egyetlen modern nyelvnek nagyobb óraszámban tanítása az új tantervben megvalósul, a középiskola 4 alsó osztályának egységesítése s a polgári iskolák megszüntetése csak jövőbeli reményünk marad. — *Dr. Révay Zoltán: Értelmesség- és emlékeztetvizsgálatok a felső kereskedelmi iskolákban.* Figyelemreméltó tervezet, amely kiinduló alap lehetne a felső kereskedelmi iskolák eredményeinek hathatósabb tokozására. Eredményes munka végzéséhez a körülmények, az iskolában a tanulók értelmi és emlékezeti képességeinek ismerete szükséges. Fokozottan áll e tétel a kereskedelmi iskolákra, ahol a sok tantárgy a csekély óraszámot hozza magával. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia alapítványi fiú felső kereskedelmi iskolájában végzett kísérletek alapján tervezetet ad az értelmesség- és emlékeztetvizsgálatokra. A vizsgálat lefolyása s a tesztorozat alkalmazása nem kifogástalan. Minden, de különösen elsősztályú tanulóról képességrovat készítését javasolja az értelmi s emlékezeti képesség és a testi fogatkozás feltűntetésével. A képességrovat megmutatja, vajjon a növendék adottságainak megfelelően tanul-e, eligazít a gyenge tanulók változatos sokaşágában. — *König Lajos: Néhány szó a tanításmenetekről és az órarendről.* A cikk kimutatja, hogy a jelenlegi tanterv ném arányos a rendelkezésre álló idővel. A tanítási napokban sincs teljes rend, ami a tanítási eredményt szintén hátráltatja. A szerző azt javasolja, hogy 1) meg kellene alapítani a kereskedelmi iskolák számára a minimális tantervet, 2) a tanítási napok számát s csak ezek elteltével lehetne a tanévet bezárni, 3) az órarend ne kapcsolódjék napokhoz, hanem ismétlődjék a szünetekre tekintet nélkül. — *Dr. Fekete Miklós: Az életrajz szerepe a magyar irodalomtörténet tanításában.* A szerző megállapítja, hogy a kellően vázolt életrajz az írói személyiség megértését mozdítja elő. Az életrajznak vannak azonban formai és tartalmi követelményei: jellegzetes jeleneteket mutassunk be, az eseményekben ne végezzünk szépítést. — *Dr. Laurentzy Vilmos: Van-e szükség történelemtanításunk reformjára?* Az iskola hivatását csak úgy teljesítheti, ha kölcsönös hatásban áll az élettel. A népi, a nemzeti közösség jegyében új államok alakultak, az egyéni nevelést a közösségbe való nevelés váltja fel. Az új gondolatok művelődéspolitikánkban is jelentkeznek, tudomást kell szereznie róluk a szaknevelésnek, a szakiskola tárgyait, főként a történelemnek. A nemzetet kell a tanítás középpontjába helyezni, ezt követelik az Utasítások, így felelhet meg az iskola céljainak. Az anyag jelenlegi elosztásában a világtörténelem van középpontban. A fennálló keretek között (4 év heti 2 óra) úgy lehetne helyes történelmi szemléletre nevelni, ha a nemzeti történelem lenne középponti szerepű. (1—3 osztály). Kezddődnék a történelemtanítás a keleti népekkel, majd áttérne a középkorra; amint a magyarság feltűnik, a tanítás középpontja lesz s ehhez kapcsolódik csupán a világtörténelem. A 4. osztály megmaradna a gazdaságtörténelemnek. — *D. Jablonkay Géza: A székesfőváros kereskedelmi iskoláinak bölcsőjénél.* A 80-as évekig a kereskedelmi iskolák társulatiak vagy magánkezben vannak. A cikk bemutatja a folyamatot, ahogy a székesfővárosi 6 osztályú polgári iskolák mellett kereskedelmi tanfolyamok keletkeznek a II. és IV. kerületben, majd ahogy a polgári iskola két felső osztálya elsorvad. *Dr. Heigl László: Az olasz nyelv és a kereskedelmi szakoktatás kérdése.* A terjedelmes cikk a felső kereskedelmi iskolai olasz-oktatás rendezendő kérdéseivel foglalkozik. Osztályonként veszi az anyagot és bíráló megjegyzéseivel kíséri. Joggal nincs meglegedve az oktatás állapotával, mert 1) a 2. és 3. osztályban elavult tankönyv áll rendelkezésre, 2) Olasz levelezési könyv egyáltalán nincsen. A tanárok a legkülönbözőbb tankönyvekből állítják össze anyagukat, ami főként nagyon körülményes. — *Dr. Juhász Géza: A ma-*

gyar irodalom tanítása. A magyar öntudat kialakítása a szakiskolában a történelemnek és irodalomnak feladata. Sokan csupán a történelem nemzetnevelő erejét ismerik el, az irodalomban felesleges „játék”-ot látnak. Kimutatja a cikk, hogy az irodalom még a történelmen is túlmenően a magyarság legjobb-nevelő iskolája. A magyar nyelvnek legújabbban megjelent részletes tanítástervével kapcsolatban a következőkre hívja fel a figyelmet. A retorika legyen a *magyar észjárás* elsajátítása. Ennek keretében a fogalmazás és a magyaros gondolkozás tudatosítása a fontos, a történeti és szónoki próza elhagyható. A gyakorlati életbe indulókat meg kellene tanítani a helyes újságolvasásra. A poétika legyen a *magyar ízlés* vagy *igény* tana. Kiindulási alap a magyar népköltészet lehetne, ez eposzok közül a Kalevala közelebb áll hozzánk a görög eposzoknál. Az irodalomtörténetben anyagrostálásra van szükség, a régebbi irodalomból csupán szemelvényeket tanítsuk, rendszeresen csupán Csokonai óta. Követeli napjaink irodalmának tanítását is. — *Heger Flóris: Noteszrendszer.* A szerző szerint a notesz nem illik a ma iskolájába. A gyermekben felesleges izgatottságot kelt, munkakedvét elveszi; a múlt időkre emlékeztet, amikor felelés és magyarázat volt. A munkaiskola belevonja a tanulót a munkába, nincs szükség külön felelésre. Sürgeti minden tanulóra nézve az érdemjegyek helyett a jellemnapló bevezetését! — *Pajer Lajos: Egységes tankönyvet az új kereskedelmi középiskolának!* A sokféle, különböző terjedelmű tankönyv a tanításban nehézségeket okoz. Egységes tankönyv kér az új iskolába, tankönyv-bizottság felállítását javasolja, ez szabja meg pontosan a terjedelmet, a tankönyveknek viszont több szerzője legyen. — *Eckardt Elek: Gyorsírás- és gépirástanítási problémák.* Gyorsírástanításunk még nem érte el a kellő színvonalat. A mufttal szemben haladás van, a versenyek azonban kedvezőtlen fényt vetnek a gyorsírásra. Hasznos tanácsokat ad az eredmény további javítására s az iskolai dolgozatok elbírálására. A gépirásban a vakírást követeli. — *Dr. Szirmai Gina: Kísérlet a német nyelv tanítási eredményeinek fokozására.* A német nyelv terén észlelhető eredménytelenség arra indította a Budapesti Kereskedelmi Akadémia alapítványi fiú és női felsőkereskedelmi iskola vezetését, hogy más módon tegye lehetővé a német közgazdasági nyelv fokozatos elsajátítását. Az első osztályból kiválasztotta a leggyengébbeket, a többi osztályból a legjobb tanulókat. Az első osztályúak a német nyelv legnehezebb elemeit gyakorolták, a többiek földrajzot, kereskedelmi ismereteket és kereskedelemtörténetet tanultak német nyelven. Mint egy ilyen csoportnak vezetője azt tapasztalhattam, hogy a tanulók nagy kedvvel vettek részt a részlegelésben s szívesen tanultak tantárgyat idegen nyelven.

Dr. Verbényi (Veszélka) László.

The New Era, May 1937.

A folyóirat e száma a szabad egyéniség és szabad társadalom kérdésével foglalkozik. Szociálpedagógiai vonatkozású cikkeket tartalmaz.

1. *Outlook tower.* Szabad egyéniség és szabad társadalom önkényes felosztásnak látszik, mert a társadalom nem lehet szabadabb, mint az azt alkotó egyének összessége. Az egyén azonban szabadabb is lehet, mint ahogy azt a környezet biztosítani látszik. A szabadság szubjektív, az ára bizonyos korlátozásoknak önkéntes elismerése. A prosodia szabályainak megkötöttsége nagyobb lendületet adott a vers fejlődésének, mint a szabad vers, amely tagadásba vette a szabályok jogosultságát. A szabad társadalom is *rendet* jelent, melyet társadalom közösségében élő egyének józansága és jóakarata tart fenn. A nevelőknek az a feladata, hogy a gyermekeket a szabadság helyes korlátozásainak felismeréseire és elfogadására képessé tegyék.